

**ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД
АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТА**

**ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ**

08 лютого 2024 року

м. Київ

Колегія суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду у складі:
головуючого судді Боднара С.Б.
суддів Панаїда І.В., Чорненької Д.С.
за участю:
секретаря судового засідання Дубини Т. Ю.

розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду апеляційну скаргу адвоката Кравця Ростислава Юрійовича в інтересах Богуслаєва Вячеслава Олександровича на ухвалу Вищого антикорупційного суду від 11 січня 2024 року, якою задоволено клопотання Міністерства юстиції України про витребування доказів до подання позову про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції»,

УСТАНОВИЛА:

Ухвалою Вищого антикорупційного суду від 11 січня 2024 року задоволено клопотання Міністерства юстиції України про витребування доказів та витребувано у АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК» (код ЄДРПОУ 14282829, МФО 334851), що знаходиться за адресою: 04070, місто Київ, вулиця Андріївська, будинок 4, деталізовану інформацію щодо банківських рахунків Богуслаєва Вячеслава Олександровича (), відкритих у АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК» із зазначенням їх реквізитів, валюти та залишку коштів. Крім того, судом також витребувано у АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «МОТОР-БАНК» (код ЄДРПОУ 35345213, МФО 313009), що знаходиться за адресою: 69068, Запорізька обл., місто Запоріжжя, проспект Моторобудівників, будинок 54 «Б», деталізовану інформацію щодо банківських рахунків Богуслаєва Вячеслава Олександровича (), відкритих у АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «МОТОР-БАНК» із зазначенням їх реквізитів, валюти та залишку коштів. На одержання зазначених доказів уповноважено Міністерство юстиції України.

Не погодившись з указаною ухвалою, адвокат Кравець Р.Ю. звернувся до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду з апеляційною скаргою, у якій просить скасувати ухвалу Вищого антикорупційного суду від 11 січня 2024 року та постановити нову, якою відмовити в задоволенні клопотання Міністерства юстиції України.

В обґрунтування своєї позиції адвокат зазначає, що:

1. розгляд клопотання про витребування доказів не належить до підсудності Вищого антикорупційного суду;

2. на докази, стосовно яких Міністерство юстиції України просить витребувати інформацію, вже накладено арешт, а отже вони не можуть бути втрачені;

3. навіть у разі отримання Міністерством юстиції України затребуваної інформації, сума на таких рахунках може неодноразово змінюватися;

4. санкція, передбачена пунктом 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», не може бути застосована відносно Богуслава В.О., оскільки він є громадянином України;

5. подані Міністерством юстиції України документи належним чином не завірені.

01 лютого 2024 року до суду надійшов відзив Міністерства юстиції України на подану апеляційну скаргу, у якому представник просить відмовити в задоволенні апеляційної скарги адвоката Кравця Р.Ю., а ухвалу Вищого антикорупційного суду від 11 січня 2024 року залишити без змін.

Учасники справи, будучи належним чином повідомленими про дату, час та місце розгляду скарги, у судові засідання не з'явилися, подали до суду клопотання про розгляд справи без їхньої участі, у зв'язку з чим колегією суддів прийнято рішення розглянути подану апеляційну скаргу без участі сторін.

Заслухавши суддю-доповідача та перевіривши доводи апеляційної скарги, колегія суддів дійшла таких висновків.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» від 12.05.2022 № 2257-IX, який набрав чинності 24.05.2022, внесені зміни до Закону «Про санкції». Цими змінами впроваджено новий вид санкції – стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції»).

Метою застосування санкцій є захист національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидія терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави (ч. 1 ст. 1 Закону України «Про санкції»).

Заява щодо застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 ч. 1 ст. 4 цього Закону, подається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, до суду в порядку, визначеному статтею 5-1 цього Закону (абз. 2 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про санкції»).

Відповідно до п. 1 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 228 від 02.07.2014, таким центральним органом виконавчої влади є Міністерство юстиції України, яке, згідно із підпунктом 54-3 пункту 4 зазначеного Положення, уповноважене звертатися до суду з позовами та брати участь у справах про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції».

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції, вживає заходів щодо виявлення та розшуку активів фізичних та юридичних осіб, зазначених у відповідних рішеннях Ради національної безпеки і оборони України. (ч. 8 ст. 5 Закону України «Про санкції»).

Учасник справи, у разі неможливості самостійно надати докази, вправі подати клопотання про витребування доказів судом. Суд може витребувати докази також до подання позову в порядку, встановленому статтями 114-117 КАС України (ч. 1, 4 ст. 80 КАС України).

Забезпечення доказів до подання позовної заяви здійснюється судом першої інстанції за місцезнаходженням засобу доказування або за місцем, де повинна бути вчинена відповідна процесуальна дія. Забезпечення доказів після подання позовної заяви здійснюється судом, який розглядає справу (ч. 3 ст. 114 КАС України).

Водночас відповідно до ч. 3 ст. 20 КАС України справи про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції» підсудні Вищому антикорупційному суду, територіальна юрисдикція (підсудність) якого поширюється на всю територію України (ч. 2 ст. 4 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд»).

За викладених обставин колегія суддів переконана, що клопотання про витребування доказів до подання позову про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», підлягає розгляду саме Вищим антикорупційним судом, а тому доводи апеляційної скарги адвоката Кравця Р.Ю. в цій частині є абсолютно безпідставними.

Згідно з ч. 1 ст. 72 КАС України доказами в адміністративному судочинстві є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Під час розгляду поданого Міністерством юстиції України клопотання судом першої інстанції встановлено, що ухвалою Шевченківського районного суду м. Києва від 01 листопада 2022 року (справа № 761/23474/22) накладено арешт на грошові кошти Богуслаєва В.О., розміщені на його рахунках в АТ «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК» (код ЄДРПОУ 14282829, МФО 334851) та АТ «МОТОР-БАНК» (код ЄДРПОУ 35345213, МФО 313009), при цьому судом дозволено обслуговуючим банкам здійснювати видаткові операції на території України за певними цільовими призначеннями.

Статтею 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» визначено порядок розкриття банками інформації, що становить банківську таємницю на запит або з письмового дозволу юридичної чи фізичної особи. Указана норма не відносить Міністерство юстиції України до числа органів за запитом яких може бути розрита банківська таємниця, яка розкривається банками за рішенням суду (п. 2 ч. 1 ст. 62 цього Закону).

Колегія суддів погоджується з висновком суду першої інстанції, що докази, про витребування яких просить Міністерство юстиції України, можуть містити відомості стосовно належних Богуслаєву В.О. активів, з огляду на що можуть підтвердити чи спростувати обставини, які підлягають встановленню у межах вирішення позову про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», зокрема наявність або відсутність грошових коштів, які можуть бути стягнуті в дохід держави. Разом з тим, деталізована інформація щодо банківських рахунків Богуслаєва В.О. із зазначенням реквізитів, валюти та залишку коштів становить банківську таємницю, а отже у Міністерства юстиції України відсутня можливість отримати зазначені докази самостійно без рішення суду, що обумовлює необхідність їх витребування судом. Доводи адвоката про відсутність обґрунтованих підстав припускати, що зазначені докази можуть бути втрачені або їх збирання чи подання стане згодом неможливим або утрудненим з огляду на накладення арешту на відповідні рахунки, не спростовують вищевикладених висновків суду.

Встановлення відомостей стосовно наявних на зазначених рахунках грошових коштів надасть особі, яка може набути статусу позивача, змогу отримати максимально актуальну інформацію з метою формування відповідної позовної заяви. А тому, колегія суддів відхиляє твердження апеляційної скарги щодо можливої зміни суми грошових коштів на таких рахунках, як підстави для відмови у задоволенні клопотання Міністерства юстиції України.

Стосовно ж доводів представника про неможливість застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції» відносно Богуслаєва В.О., який є громадянином України, слід зазначити, що відповідно до абз. 2 ч. 1 ст. 5-1 Закону України «Про санкції», санкція, передбачена п. 1-1 ч. 1 ст. 4 цього Закону, може бути застосована у період дії правового режиму воєнного стану чи після його припинення або скасування (якщо позовну заяву про застосування цієї санкції подано в період дії правового режиму воєнного стану) та за умови, що на відповідну фізичну чи юридичну особу в порядку, визначеному цим Законом, вже накладено санкцію у виді блокування активів.

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України Указом Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 року в Україні введено воєнний стан, дія якого неодноразово продовжувалася. Указом Президента України від 06 листопада 2023 року № 734/2023, затвердженим Законом України від 08 листопада 2023 року № 3429-ІХ «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», дію воєнного стану продовжено з 05 год 30 хв 16 листопада 2023 року на 90 діб, тобто до 05 год 30 хв 14 лютого 2024 року.

Указом Президента України від 01 квітня 2023 року № 191/2023 введено в дію рішення РНБО від 01 квітня 2023 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», зокрема, санкцію у виді блокування активів застосовано до Богуслаєва Вячеслава Олександровича (Богуслаєва Вячеслава Александровича, Boguslaev Viacheslav), 28 жовтня 1938 року народження, громадянина російської федерації, громадянина України (а.с. 8-13).

Таким чином, на момент розгляду судом першої інстанції клопотання про витребування доказів у Міністерства юстиції України були наявні передбачені Законом України «Про санкції» підстави для звернення до суду з позовною заявою про застосування до Богуслаєва В.О. санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону, та вирішення питання про стягнення його активів в дохід держави.

Водночас слід зауважити, що під час розгляду клопотання про витребування доказів у зазначеній категорії справ суд не уповноважений оцінювати наявність або відсутність підстав для застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції» щодо конкретної особи, оскільки вирішення відповідного питання виходить за межі предмету його розгляду.

Безпідставними є й твердження представника, що подані Міністерством юстиції України документи належним чином не завірені, оскільки долучені представником Міністерства юстиції України до клопотання матеріали належним чином прошиті та пронумеровані, на них проставлений засвідчуваний напис і відбиток печатки, що вказує про їх відповідність оригіналам.

Таким чином, колегія суддів доходить висновку, що ухвала Вищого антикорупційного суду від 11 січня 2024 року постановлена у відповідності до вимог чинного законодавства, із з'ясуванням всіх обставин, які мають значення для вирішення справи, а відтак вважає таку ухвалу законною і обґрунтованою та не вбачає підстав для її скасування.

На підставі наведеного, керуючись статтями 315, 316, 321, 322, 325 КАС України, колегія суддів

УХВАЛИЛА:

Апеляційну скаргу адвоката Кравця Ростислава Юрійовича залишити без задоволення, а ухвалу Вищого антикорупційного суду від 11 січня 2024 року, якою задоволено клопотання Міністерства юстиції України про витребування доказів до подання позову про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції» – без змін.

Постанова набирає законної сили негайно після її проголошення та оскарженню не підлягає.

Головуючий суддя:

Судді:

signature
signature
signature

С.Б. Боднар

І.В. Панаїд

Д.С. Чорненької

